

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	III
กิตติกรรมประกาศ	V
สารบัญ	VI
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	6
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	7
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
2 แนวคิด ทฤษฎี และหลักการเกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง.....	9
2.1 แนวคิดว่าด้วยคนไร้ที่พึ่ง.....	10
2.1.1 นิยามและประเภทคนไร้ที่พึ่ง	10
2.1.2 สถานการณ์และปัญหาคนไร้ที่พึ่ง	12
2.1.3 สาเหตุของการเป็นคนไร้ที่พึ่ง	14
2.1.4 ปัญหาที่คนไร้ที่พึ่งต้องเผชิญ	15
2.2 แนวคิดการให้ความคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	17
2.2.1 ความหมายและความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น	18
2.2.2 องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น	19
2.2.3 หลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	20
2.2.4 หลักการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	22

2.3	แนวคิดทฤษฎีกฎหมายที่เกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	30
2.3.1	หลักศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งเป็นฐานในการคุ้มครอง คนไร้ที่พึ่ง	31
2.3.1.1	ความหมายและสถานะศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	32
2.3.1.2	การยอมรับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์	34
2.3.2	แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนที่ใช้เป็นหลักการในการช่วยเหลือ คนไร้ที่พึ่ง	38
2.3.2.1	ความเป็นมาและวิวัฒนาการของความคิดในเรื่อง สิทธิมนุษยชน	38
2.3.2.2	ประเภทของสิทธิมนุษยชน	40
2.3.2.3	แนวคิดสิทธิมนุษยชนกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	40
2.3.2.4	ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ	42
2.4	บทบาทและหน้าที่ของรัฐในการจัดสวัสดิการเพื่อคนไร้ที่พึ่ง	45
2.4.1	ภารกิจพื้นฐานของรัฐในการจัดสวัสดิการสำหรับคนไร้ที่พึ่ง	45
2.4.1.1	หลักการบริการสาธารณะในกรณีที่อำนาจการใช้บริการ สาธารณะของคนไร้ที่พึ่ง	46
2.4.1.2	หลักความเสมอภาคในการใช้บริการของรัฐโดยคน ไร้ที่พึ่ง	47
2.4.2	แนวคิดเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการสังคมของรัฐ	52
2.4.2.1	หลักการและรูปแบบการจัดสวัสดิการสังคม	53
2.4.2.2	จุดมุ่งหมายของสวัสดิการสังคม	57
2.4.2.3	กระบวนการจัดสวัสดิการสังคม	57
2.4.3	แนวคิดรัฐสวัสดิการในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	58
2.4.3.1	ความเป็นมาและหลักการสำคัญของรัฐสวัสดิการ	59
2.4.3.2	การดำเนินงานของรัฐสวัสดิการ	61
2.5	การจัดสวัสดิการเพื่อคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งของต่างประเทศ	62
2.5.1	หลักการป้องกันการเกิดคนเร่ร่อนโดยการสร้างความมั่นคงใน ราชอาณาจักรสวีเดน	62

2.5.1.1	กฎหมายเกี่ยวกับสวัสดิการและการบริการสังคม	63
2.5.1.2	การจัดการหลักประกันทางสังคมให้กับคนไร้ที่พึ่ง	65
2.5.2	การดำเนินการเพื่อผู้ที่ถูกกีดกันออกจากสังคมในสาธารณรัฐฝรั่งเศส	65
2.5.2.1	รัฐในฐานะผู้จัดการเพื่อภราดรภาพแห่งชาติ.....	66
2.5.2.2	กฎเกณฑ์การดำเนินการในระดับท้องถิ่น	68
2.5.2.3	สมาคมและภาคเอกชนที่ร่วมกับรัฐในการช่วยเหลือ ผู้ไร้บ้าน	69
2.5.3	กฎหมายเกี่ยวกับคนไร้ที่พึ่งในสาธารณรัฐสิงคโปร์	70
2.5.3.1	หลักประกันด้านการเข้าถึงบริการพื้นฐานที่จำเป็น	71
2.5.3.2	โครงการช่วยเหลือทางสังคม	73
2.5.3.3	กองทุนช่วยเหลือคนยากจนที่ไม่สามารถจ่ายค่ารักษา พยาบาลในโรงพยาบาล	73
2.5.3.4	กองทุนสำรองเลี้ยงชีพกลาง	74
3	มาตรการทางกฎหมายในการให้ความคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย	75
3.1	หลักรัฐธรรมนูญในการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งในประเทศไทย	75
3.1.1	หลักรัฐธรรมนูญในการรับรองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของ คนไร้ที่พึ่ง	76
3.1.2	หลักความเสมอภาคและเท่าเทียมตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ.....	78
3.2	มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	81
3.2.1	การคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งตามกฎหมายคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งพ.ศ. 2557.	81
3.2.1.1	อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง.....	83
3.2.1.2	อำนาจหน้าที่ของสถานคุ้มครองคนไร้ที่พึ่งและศูนย์ คุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	85
3.2.1.3	หลักเกณฑ์ในการให้ความคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง	87
3.2.2	การสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งตามกฎหมายว่าด้วยการสงเคราะห์ ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยและผู้ไร้ที่พึ่ง.....	92
3.2.3	มาตรการควบคุมคนขอทานตามกฎหมายควบคุมคนขอทาน	94
3.3	มาตรฐานการปฏิบัติงานตามประกาศของคณะกรรมการคนไร้ที่พึ่ง.....	99
3.3.1	มาตรฐานด้านการให้บริการ	100

3.3.2	มาตรฐานด้านการเสริมสร้างความรู้ การฝึกอาชีพ และการจัดหาอาชีพ	100
3.3.3	มาตรฐานด้านการประสานเครือข่ายและการดำเนินงานกับ หน่วยงานภายนอก	101
3.3.4	มาตรฐานด้านอาคารสถานที่และความปลอดภัย.....	101
4	วิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองคนไร้ที่พึ่ง.....	102
4.1	ปัญหาการเข้าถึงสิทธิการรักษาพยาบาลของคนไร้ที่พึ่งสำหรับผู้ซึ่งไม่มี สถานะทางทะเบียน.....	107
4.2	ปัญหาการเข้าถึงสิทธิในการขอรับความคุ้มครองจากสถานคุ้มครอง คนไร้ที่พึ่งหรือศูนย์คุ้มครองคนไร้ที่พึ่งอันเนื่องมาจากสถานที่ตั้งที่ ไม่ครอบคลุมในพื้นที่ส่วนท้องถิ่น.....	116
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	124
5.1	บทสรุป	125
5.2	ข้อเสนอแนะ	130
	บรรณานุกรม	133
	ภาคผนวก	140
	ภาคผนวก ก ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน	141
	ภาคผนวก ข คำประกาศแห่งสิทธิมนุษยชนและพลเมืองลงวันที่ 26 สิงหาคม ค.ศ. 1789	153
	ภาคผนวก ค กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง	158
	ประวัติผู้เขียน	178